

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ПАТЕНТОЗНАВСТВО ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ НАУКОВОЇ ПРОДУКЦІЇ В
МАШИНОБУДУВАННІ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Код і найменування спеціальності	G11 Машинобудування (за спеціалізаціями), спеціалізація G11.03 Технологічні машини та обладнання
Тип і назва освітньої програми	освітньо-професійна програма «Машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва»
Курс, семестр	2 курс, 3 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3, загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова (-и) викладання	державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Інженерно-технологічний факультет, кафедра механічної та електричної інженерії
Контактні дані розробника (-ів)	Викладач: БАСОВА Юлія Олександрівна , к.т.н., доцент Контакти: ауд. 309 (навчальний корпус № 3), e-mail: yuliia.basova@pdau.edu.ua, тел. (0532) 56-96-87 посилання на сторінку викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/basova-yuliya-oleksandrivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	фахова вибіркова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	передумови відсутні
Компетентності	загальні: – ЗК1. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. – ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. – ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) – ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. фахові: – ФК3. Здатність створювати нові техніку і технології в галузі механічної інженерії. – ФК4. Усвідомлення перспективних завдань сучасного виробництва, спрямованих на задоволення потреб споживачів, володіння тенденціями інноваційного розвитку технологій галузі. – ФК6. Здатність проводити дослідження або здійснювати інновації у сфері сільськогосподарського машинобудування.
Програмні результати навчання	ПРН2. Знання та розуміння механіки і машинобудування та перспектив їхнього розвитку. ПРН6. Відшукувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, зокрема, іноземною мовою, аналізувати і оцінювати її. ПРН9. Використовувати методи та засоби моделювання у вирішенні

	проблем проектування та виготовлення нової техніки, технологій.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
розвиває здатність критично мислити та аналізувати інформацію, ефективно комунікувати та аргументувати свою позицію; працювати в команді та вирішувати спільні завдання; уміння приймати обґрунтовані рішення; вести переговори та знаходити компроміси; системне та стратегічне мислення; гнучкість та адаптивність у змінних умовах.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
оволодіти теоретичними знаннями і набути практичних навичок щодо створення, правової охорони, використання та захисту прав на науково-технічну продукцію в галузі сільськогосподарського машинобудування та організації ліцензійної діяльності результатів наукової продукції в сільськогосподарському машинобудуванні.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Виникнення та еволюція патентно-ліцензійної діяльності в Україні Тема 2. Міжнародна правова охорона інтелектуальної власності Тема 3. Поняття, об'єкти та суб'єкти патентного права Тема 4. Оформлення патентних прав Тема 5. Патентна інформація та документація Тема 6. Розпорядження правами інтелектуальної власності Тема 7. Оцінка прав інтелектуальної власності Тема 8. Захист прав інтелектуальної власності	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<ul style="list-style-type: none"> – словесні методи: лекція; розповідь; – наочні методи: демонстрування; – практичні методи: практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: конспектування; тезування, анотування; – комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій. 	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату
- щодо академічної доброчесності	здобувач вищої освіти повинен дотримуватися Кодексу академічної доброчесності, Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти ПДАУ, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАУ, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у ПДАУ.
- щодо відвідування занять	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, лікарняний, стажування тощо) навчання може відбуватись з використанням дистанційних технологій за погодженням з деканом факультету.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ.

- Щодо оскарження
результатів
оцінювання

здобувач має право подати апеляцію для оскарження результатів контрольних заходів. Процедура оскарження результатів регламентована Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Білоусова Н. О., Гаврушкевич Н. В., Данильченко М. А. та ін. : за ред. проф. П. М. Цибульова, доц. А. С. Ромашко. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с.
2. Басова, Ю. О. Кожушко Г. М., Шурдук І. В. Патентознавство та ліцензування: навч. посіб. Полтава : ПУЕТ, 2019. 165 с.
3. ДСТУ 3575–97. Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення. [Чинний від 1998-01-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 1997. 16 с.
4. ДСТУ 3574–97. Патентний формуляр. Основні положення. Порядок складання та оформлення. [Чинний від 1998-01-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 1997. 10 с.

Допоміжні

5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 зі змінами [Електронний ресурс]. URL: Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. (Дата звернення 28.08.2025 р).
1. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі». (Введений в дію Постановою ВР № 3769-ХІІ (3769-12) від 23.12.93 // ВВР. – 1994. – № 7. – Ст. 33) [Електронний ресурс]. URL: Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3687-12>. (Дата звернення 28.08.2025 р).
2. Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель : Наказ Міністерства освіти і науки України 22.01. [Електронний ресурс]. URL: Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0173-01#Text> (Дата звернення 28.08.2025 р).
3. Порядок сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2004 р., № 1716. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/10382176> (Дата звернення 28.08.2025 р).
4. Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель : Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.03.2002, № 197. [Електронний ресурс]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0364-02#Text>. (Дата звернення 28.08.2025 р).
5. Ширін Л.Н., Салов В.О., Денищенко О.В., Барташевський С.С., Коровяка Є.А., Расцветаєв В.О. Інженерна творчість і патентознавство : підручник / Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2019. 300 с.
6. Басова Ю. О., Омельченко Н. В., Школяр С. П. Інтелектуальна власність : навч. посіб. у схемах і таблицях. Львів : Компакт-ЛВ, 2008. 164 с.
7. Басова, Ю. О. Кожушко Г. М., Шурдук І. В. Патентознавство та ліцензування: навч. посіб. Полтава : ПУЕТ, 2019. 165 с. Басова Ю. О., Омельченко Н. В., Школяр С. П. Інтелектуальна власність : навч. посіб. у схемах і таблицях. Львів : Компакт-ЛВ, 2008. 164 с.
8. Басова Ю. О., Левченко Ю. В., Романенко В. С Комп'ютерне піратство і основні методи боротьби з ним. *Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності*: матер. ІХ Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Полтава, 27-28 берез. 2024 р. Полтава: ПДАУ, 2024. С. 114-116.
9. Губа Л. М., Басова Ю. О., Барабаш В. О. Використання штучного інтелекту в інтелектуальній власності: тенденції та виклики. *Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності*: матер. ІХ Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Полтава, 27-28 берез. 2024 р. Полтава: ПДАУ, 2024. С. 119-122.
10. Басова Ю.О., Губа Л.М. Торговельна марка як засіб ідентифікації товару *Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності*: матер. VIII ІВсеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Полтава, 23-24 берез. 2023 р. Полтава: ПДАУ, 2024. С. 161-163
11. Басова Ю.О. Левченко Ю.В. Охороноздатність комп'ютерних програм і їх окремих елементів *Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності*: матер. VIII ІВсеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Полтава, 23-24 берез.

2023 р. С. 158-161

12. Басова Ю., Прілепо Н., Левченко Ю. Академічний плагіат як форма порушення академічної доброчесності та авторського права. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. 2025. № 4.

13. Ткаченко А. С., Басова Ю. О., Губа Л. М. Адаптивне управління митною логістикою харчових продуктів із географічно захищеними назвами. *Економіка та суспільство*. № 78 (2025).

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерство економіки України / Інтелектуальна власність. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

2. Офіційний сайт Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій (укрноїві) URL :<https://nipo.gov.ua/>

3. Дистанційний курс із дисципліни: «Патентознавство та ліцензування наукової прордукції у машинобудуванні» (2026-2027 н.р.) Полтавський державний аграрний університет. URL: <http://moodle.pdau.edu.ua>.

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри механічної та електричної інженерії
протокол від 20.02.2025 № 8

Додаток до силябусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форма оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	розв'язування тестів	виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Виникнення та еволюція патентно-ліцензійної діяльності в Україні	5	2	3	10
Тема 2. Міжнародна правова охорона інтелектуальної власності	-	2	3	5
Тема 3. Поняття, об'єкти та суб'єкти патентного права	10	2	3	15
Тема 4. Оформлення патентних прав	20	2	3	25
Тема 5. Патентна інформація та документація	10	2	3	15
Тема 6. Розпорядження правами інтелектуальної власності	10	2	3	15
Тема 7. Оцінка прав інтелектуальної власності	5	2	3	10
Тема 8. Захист прав інтелектуальної власності	-	2	3	5
Разом	60	16	24	100

Шкала та критерії оцінювання

виконання вправ на практичних заняттях

5	виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено звіт, в якому відображено основні поняття в сфері патентування та основні прийоми щодо патентування наукової продукції в галузі сільськогосподарського машинобудування, дано відповіді на контрольні питання;
4	виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено звіт, в якому відображено основні поняття в сфері патентування та основні прийоми щодо патентування наукової продукції в галузі сільськогосподарського машинобудування, дано неточні відповіді на контрольні питання
3	виконано завдання практичної роботи повністю, оформлено звіт не в повному обсязі, в якому в основному відображено основні поняття в сфері патентування та основні прийоми щодо патентування наукової продукції в галузі сільськогосподарського машинобудування, дано неточні відповіді на контрольні питання
2	виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, оформлено звіт не в повному обсязі, в якому в частково відображено основні поняття в сфері патентування та основні прийоми щодо патентування наукової продукції в галузі сільськогосподарського машинобудування, дано неточні відповіді на контрольні питання
1	виконано завдання практичної роботи не в повному обсязі, оформлено звіт не в повному обсязі, не розкрито тему, відсутні відповіді на поставлені питання, допущені грубі помилки у оформленні, здобувач вищої освіти не вірно трактує основні положення, факти, правила в сфері патентування, та не демонструє вмінь стосовно щодо прийомів патентування наукової продукції в галузі сільськогосподарського машинобудування
0	не виконано практичну роботу та не представлено звіт на захист, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнень програмних результатів

Розв'язання тестів

2	на високому рівні здобувач вищої освіти демонструє розуміння сутності матеріалу, про що свідчать 90 -100 % правильних відповідей
1,5	на середньому рівні здобувач вищої освіти демонструє знання і розуміння основних положень завдань що свідчать 70 – 89 % вірних відповідей)
1	на достатньому рівні здобувач вищої освіти демонструє неточні знання і розуміння основних положень матеріалу, що підтверджується 60 – 69 % вірних відповідей
0,5	на низькому рівні здобувач вищої освіти демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень матеріалу; має 50 – 59 % вірних відповідей

Виконання завдань самостійної роботи

3	Здобувач вищої освіти представив конспект з самостійної роботи в повному обсязі, в якому він змістовно і вичерпно відповів на поставлені питання і продемонстрував знання про основні поняття в сфері патентування та основні прийоми щодо патентування наукової продукції в галузі сільськогосподарського машинобудування.
2	Здобувач вищої освіти представив конспект з самостійної роботи, в якому він в основному відповів на поставлені питання і продемонстрував неглибокі знання про основні поняття в сфері патентування та основні прийоми щодо патентування наукової продукції в галузі сільськогосподарського машинобудування.
1	Здобувач вищої освіти представив конспект з самостійної роботи, в якому він недостатньо відповів на поставлені питання і частково продемонстрував знання про основні поняття в сфері патентування та основні прийоми щодо патентування наукової продукції в галузі сільськогосподарського машинобудування.
0	Здобувач вищої освіти представив не виконав самостійної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнень програмних результатів